

ПАРТИЗАНСКА ФАБРИКА ХАРТИЈЕ У ЧАЧКУ

Кад је по оелобођењу Чачка 1941. годмне успостављена партизанска власт, почеле су припреме за настављање рада Фабрике харотје.

Партнзанска команда нас је обавестмла да су Немди при-Лшком повлачења отерали један вагон разног материјала, без којега нисмо могли одмах наставити рад у Фабрици. Наређено је да се све покуша како би се тај вагон пронашао у вратио у Чачак, Покушали омо и успели. Добили омо драгоцени материјал.

Осим недостатка неких материјала, велика ометња за нормалан рад Фабрике харгије била је оокудица у угљу. За рад Фабрике било је потребно доста угља. Некако смо се сналазили. Нешто угља добављали смо из Ртара, а налазили смо га и у вагонима на железничкој станици у Брђанима и тако смо успевали да се рад у Фабрици не прекинѐ.

Фабрика је тако радила ове до четничког напада на Чачак.

У почетку у Фабрсици се израђивао само папир за штампарију. Поред тога, израђивали омо и цигарет-папир, као и папиргазу, коју смо испоручивали по захтевима партизанскртх команди и налозима народноо^слободилачких одбора.

Морал код радника који су производили хартију био је на висини. Фабрика је радила са смањеним бројем људи, јер су неки друшви били отишли у партизанске јединице. Повремено су нам притицали у помоћ радници из других фабрика и предузећа,

Приликом напада четника на Чачак сви радници учествовали су у обезбеђењу фабрике и у њеној одбрани од четника. После напада наставили смо рад као и до тада.

Кад се догодила екоплозија у Електричиој централу у Чачку, прекинули смо са производњом хартије и своју централу ставили на раоположење за онабдевање болнице и осталих објеката у граду електричним ооветљењем, То је трајало ове до напуштања Чачка.

Пред повлачење, 28. новембра 1941. године, по наређењу комесара Јоце Токовића, извршили смо демонтирање делова са фабричких машина, да не би пале непријатељу у руке да се непријатељ не би могао користити. Делове машина сакрили смо у

угљу. Преосталу сировзгнунисмо могли транспортовати, али оми с>нш, сита, каишеве и још неке делове пооакривали у једну гомилу каолина и то је ту о^стало непронађено све до коначног ослобођења Чачка 1944. године, да би нам тада помогло да одмах наставимо производњу.

Један транспорт с хартијом упућен је у Ужице 28. новембра 1941. године.

Тог исгог дана око 23 часа нас тридесетак радника пребаци-ЛШ оми са једним транспортом у Ужице.

За све време док је партизанска фабрика хартије у Чачку радила, радиници су добијали надокнаду делимично у намирницама, а остало у новцу. Накнада је добијана према броју чланова породице оваког радника,

Ратко ДАШ(ИЋ)